

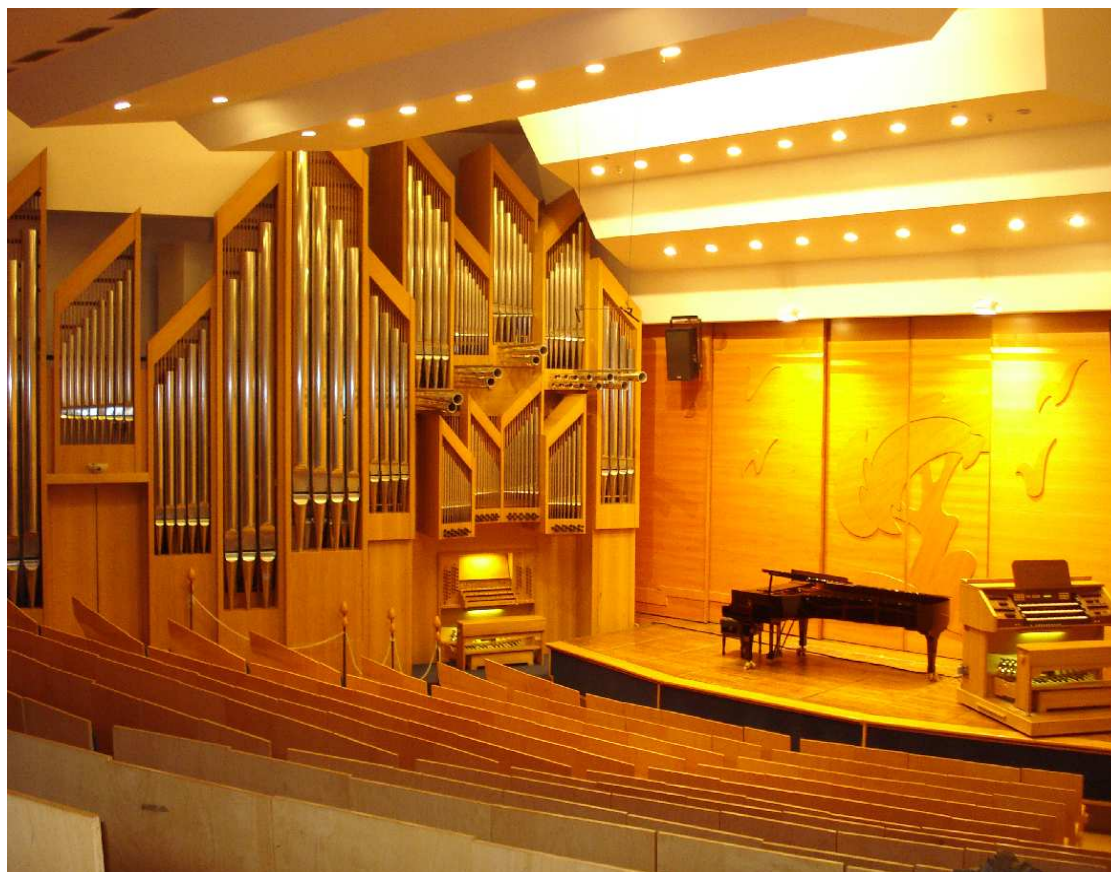
WWW.PONCA-ORGANS.COM
+420 607 676 318
+420 606 200 718
vponca@seznam.cz
Robert Ponča VARHANY

STAVBA
REKONSTRUKCE
RESTAUROVÁNÍ
VARHAN

Robert Ponča
ul. Bruntálská 14
Krnov-Kostelec
794 01 CZ

Janáčková konzervatoř Ostrava – velký sál Ostrava, CZ – přeintonace varhan

V roce 2010 jsme uskutečnili rekonstrukci velkých varhan III/46 na Janáčkově konzervatoři v Ostravě. Tyto varhany byly postaveny v roce 1997, jako opus 3700 krnovské f. Rieger-Kloss. Objednatel si po naší firmě vyžádal změnu celkové zvukové koncepce varhan a opravu i servis nástroje. Od dubna do září nástroj prošel komplexní zvukovou a intonační změnou, všechny píšťalové rejstříky byly přeintonovány, 12 jazykových registrů bylo přepracováno – výměna jazýčků za nové, úprava pouzder. Ředitelka konzervatoře Mgr. Soňa Javůrková a varhanní oddělení konzervatoře nástroj převzali dne 20.9. 2010.

Specifikace prováděných prací na varhanách – varhanní firma Robert Ponča VARHANY

Hrací stůl

Obě pedálové klaviatury repasovány – splnění požadavků varhanní hry. Nové uložení osení kláves, výměna zadních pružin, doplnění předních pružin, nové plstění a odhlučnění, úprava profilů náklížků.

Při otáčení crescendovým válcem u mechanického hracího stolu docházelo ke tření a vzniku hluku – byl upraven chod a minimalizována dotyková třecí plocha.

Žaluziová šlapka ztrácela odpor chodu - vyregulování, úprava třecí plochy.

WWW.PONCA-ORGANS.COM
+420 607 676 318
+420 606 200 718
vponca@seznam.cz
Robert Ponča VARHANY

STAVBA
REKONSTRUKCE
RESTAUROVÁNÍ
VARHAN

Robert Ponča
ul. Bruntálská 14
Krnov-Kostelec
794 01 CZ

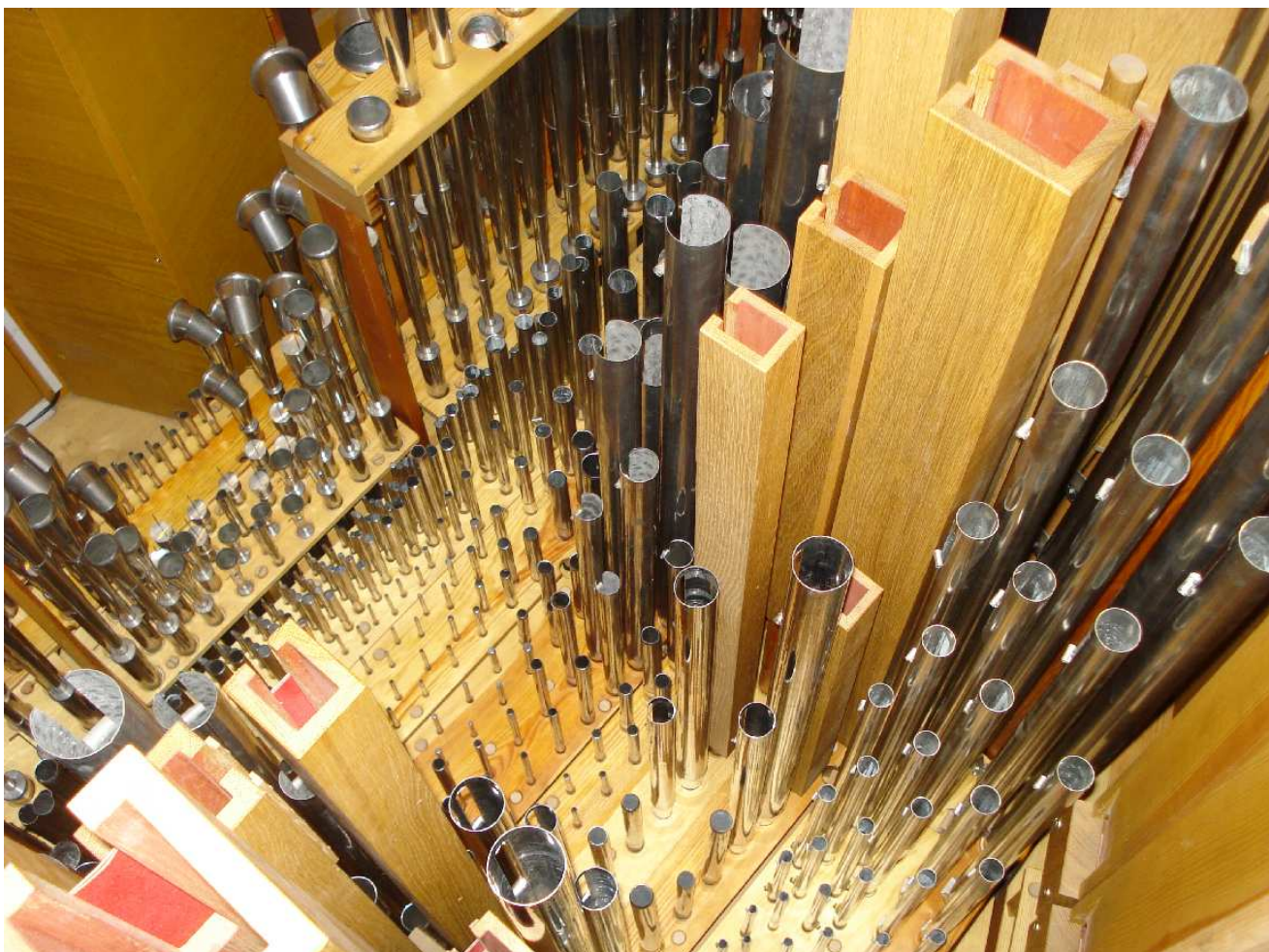
Na manuálových klaviaturách mechanického stolu provedeno čištění a nová povrchová úprava voskem.

Tíha chodu kláves odpovídá délce a složitosti vedení traktury. To se projevuje především na třetím manuále varhan. V chodu je také cítit odpor pružin, které slouží k vyrovnávání traktury při používání el. spojek - celková regulace mechanické traktury a především mechanické spojky.

Traktura

Mechanická tónová traktura vedena standardně, nevykazovala zásadní problémy. Provedeno celkové seřízení a v některých místech byl upraven tlak stisku klávesy. Tlak na klávesách je dán celkovou konstrukcí a vedením traktury.

Žaluziová křídla - demontována, upravena, grafitována.

WWW.PONCA-ORGANS.COM
+420 607 676 318
+420 606 200 718
vponca@seznam.cz
Robert Ponča VARHANY

STAVBA
REKONSTRUKCE
RESTAUROVÁNÍ
VARHAN

Robert Ponča
ul. Bruntálská 14
Krnov-Kostelec
794 01 CZ

Intonace a ladění

Zásadní obtíže použití nástroje se vztahovaly k intonaci varhanních registrů. Intonace je především závislá na správné menzuraci a konstrukci pískál. V první řadě je třeba se zmínit o jazykových registrech varhan. Intonace především trumpetových registrů jak v manuálech, tak v pedále, byla velmi hrubá a nevhodná do daného prostoru, nezapadala do zvukové koncepce těchto varhan. Na těchto trumpetových registrech byly při prohlídce vykonány intonační úpravy, aby bylo zjištěno, zda je možné upravit intonaci se stávající konstrukcí jazykových registrů.

Po přípravných intonačních úpravách před samotnou rekonstrukcí nástroje byl přizván Mgr. Pavel Rybka a byly předvedeny rozdíly stávajících a upravených tónů. Při intonaci bylo záměrem dosáhnout základového a kulatějšího tónu. Síla registrů se pak může upravit podle vhodnosti použití a celkové koncepce intonace.

Po přeintonování vybraných tónů byla pořízena zvuková nahrávka. Jsou zde ukázky všech jazykových registrů a porovnání se současným stavem a barva jazyků v plénu. Porovnání zvukových parametrů varhan před námi provedenou rekonstrukcí je zaznamenáno na nahrávací zařízení.

Je třeba zdůraznit, že všechny jazykové registry měly tak zvané tepané jazyky. Jde o velice choulostivý materiál, který lze i neodborným laděním nenávratně poškodit. Jeho tvarové vlastnosti a minimální tvarovou paměť jsme také s panem Mgr. Pavlem Rybkou konzultovali. V rámci kvalitní a trvalé intonace, úpravy zvukové koncepce varhan a také s možností si jazykové registry sami a bez poškození doladit bylo nutné vyměnit tepané jazyčky za válcované.

Tato výměna se projevila také ve stabilnějším a trvanlivějším ladění.

Intonaci a úpravu tedy potřebovaly všechny jazykové registry. Intonace byla provedena s maximální pečlivostí a ve zvukových souvislostech. Nyní je možno využít všechny jazykové registry při hře.

Labiální registry – provedení nové intonace, vyrovnání a úprava. V průběžích jednotlivých rejstříků byly slyšet markantní nežádoucí změny intonace. To bylo způsobeno především usazením plechu z cínoolověného materiálu. Při intonaci bez použití vpichů do jádra nebo s minimálními vpichy, je intonace velice závislá na přesné průlince a posazení jádra. Zde došlo k pohybu materiálu a ke změnám. Kde byla použita vletovaná lábí byla intonace mnohem stabilnější a kvalitnější, kde byla lábí tlačena, ozývaly se pazvuky a mohlo se zdát že přiznivají okolní tóny – především na vzdušnici třetího manuálu (tato domněnka o přiznivání sousedních tónů vlivem netěsnosti vzdušnic se naštěstí nepotvrdila).

Výpis nejzásadnějších intonačních potíží nástroje:

I. manuál

Montre 8' g1 – g3 velký nápliv (intonace)

Flúte a cheminée 8' – intonačně vyrovnat

Erzähler 8' c3 – g3 upravit sílu, intonačně vyrovnat

Prestant 4' upravit intonaci, docílit nosného základového tónu pro lepší s Montre 8'

Flúte creuse 4' vyrovnat intonaci

Doublette 2' vyrovnat intonaci

Fourniture 5-6x 2' vyrovnat intonaci

Cymbale 3x 2/3' vyrovnat intonaci

Trompette 8' přeintonovat – jemnější a kulatější tón

Trompette en chamade 8' přeintonovat – barevnější, kulatější, slabší, lépe pojivý k labiálním rejstříkům

Kornet 5x ab f0 8' vyrovnat intonaci

WWW.PONCA-ORGANS.COM
+420 607 676 318
+420 606 200 718
vponca@seznam.cz
Robert Ponča VARHANY

STAVBA
REKONSTRUKCE
RESTAUROVÁNÍ
VARHAN

Robert Ponča
ul. Bruntálská 14
Krnov-Kostelec
794 01 CZ

II. manuál

Holzgedackt 8' zmírnit nápliv

Principál 4' znovu intonovat hlubokou polohu – velmi špatné nasazení tónu, vyrovnat intonaci

Koppelflöte 4' zmírnit nápliv, vyrovnat intonaci

Oktave 2' znovu intonovat hlubokou polohu, vyrovnat intonaci

Quinte 1 1/3' vyrovnat intonaci

Sesquialtera 1-2x 2 2/3' vyrovnat intonaci

Septime ab g0 1 1/7' vyrovnat intonaci

Akuta 4x 2/3' vyrovnat intonaci

Holzdulzian 16' intonační úpravy, jemnější tón, možnost zeslabení

Cromorne 8'' intonační úpravy, jemnější tón, možnost zeslabení

Geigenregal 8' přeintonovat, intonační úpravy, jemnější tón, možnost zeslabení

III. manuál

Bourdonflauta 16' vyrovnat intonaci

Flúte traversiére 8' vyrovnat intonaci

Viola da Gamba 8' vyrovnat intonaci

Voix Celestě 1-2x 8'+8' vyrovnat intonaci

Prestant 4' vyrovnat intonaci

Flúte octaviente 4' vyrovnat intonaci

Nazard 2 2/3' znovu intonovat v celém rozsahu

Quarte de Nazard 2' vyrovnat intonaci

Tierce 1 3/5 vyrovnat intonaci

Oktavin 1' vyrovnat intonaci

Plein jeu 4-5x 1 1/3' vyrovnat intonaci

Bassonhautbois 8' intonační korekce

Voix humaine 8' intonační úpravy, možnost zeslabení

Clairon en chamade 4'' intonační úpravy, možnost zeslabení

Kornet composee vyrovnat intonaci

Pedál

Bourdonbass 32' F – nehraje vyrovnat intonačně celou unitovou řadu

Principalbass 16' Cs – nehraje cínařská oprava akustické píšťaly, intonační úpravy, zeslabení a vyrovnání

Subbas 16' vyrovnat intonaci

Oktávbas 8' zeslabení a vyrovnání intonace

Portunál 8'

Schwiegel 4'

Pommer 4'

WWW.PONCA-ORGANS.COM
+420 607 676 318
+420 606 200 718
vponca@seznam.cz
Robert Ponča VARHANY

STAVBA
REKONSTRUKCE
RESTAUROVÁNÍ
VARHAN

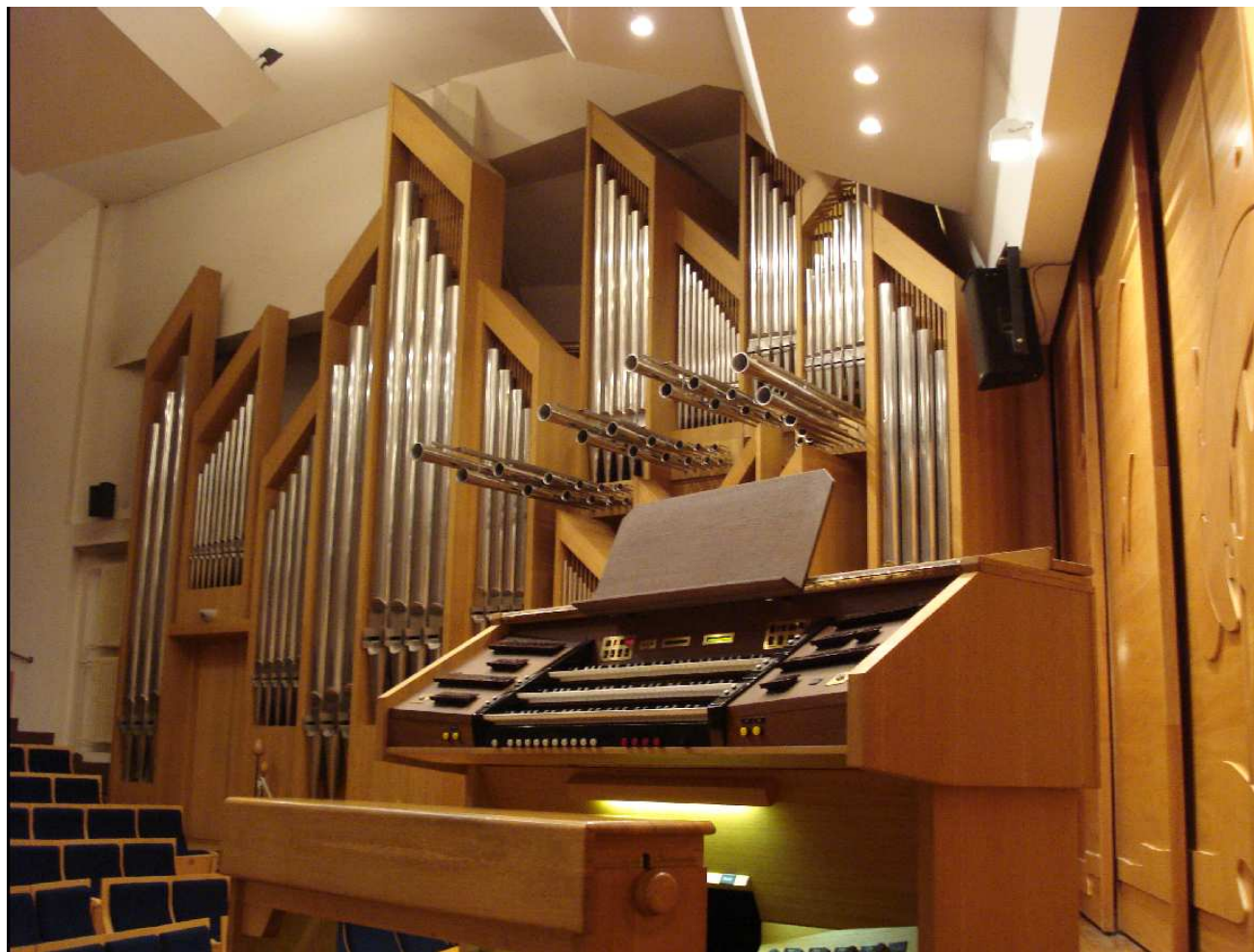
Robert Ponča
ul. Bruntálská 14
Krnov-Kostelec
794 01 CZ

Mixtura 6x 2 2/3' vyrovnat intonaci

Bombarde 16' intonační úpravy - barevnější, kulatější, slabší, lépe pojivý k labiálním rejstříkům

Trompette 8' intonační úpravy - barevnější, kulatější, slabší, lépe pojivý k labiálním rejstříkům

Od dubna do září 2010 nástroj prošel komplexní zvukovou a intonační změnou, všechny píšťalové rejstříky byly přeintonovány, 12 jazykových registrů bylo přepracováno – výměna jazýčků za nové, úprava pouzder.

Specifikace varhan před jejich úpravou a přeintonací:

Varhany byly postaveny v roce 1997, jako opus 3700 krnovské firmy Rieger-Kloss Varhany.

Dispozice:

Rejstříková dispozice varhan :

I. manuál
Montre 8' g1 – g3

WWW.PONCA-ORGANS.COM
+420 607 676 318
+420 606 200 718
vponca@seznam.cz
Robert Ponča VARHANY

STAVBA
REKONSTRUKCE
RESTAUROVÁNÍ
VARHAN

Robert Ponča
ul. Bruntálská 14
Krnov-Kostelec
794 01 CZ

Flúte a cheminée 8´
Erzähler 8´ c3 – g3
Prestant 4´
Flúte creuse 4´
Doublette 2´
Fourniture 5-6x 2´
Cymbale 3x 2/3´
Trompette 8´
Trompette en chamade 8´
Kornet 5x ab f0 8´
II. manuál
Holzgedackt 8´
Principál 4´
Koppelflöte 4´
Oktave 2´
Quinte 1 1/3´
Sesquialtera 1-2x 2 2/3´
Septime ab g0 1 1/7´
Akuta 4x 2/3´
Holzdulzian 16´
Cromorne 8´
Geigenregal 8´
III. manuál
Bourdonflauta 16´
Flúte traversiére 8´
Viola da Gamba 8´
Voix Celestě 1-2x 8´+8´
Prestant 4´
Flúte octaviente 4´
Nazard 2 2/3´
Quarte de Nazard 2´
Tierce 1 3/5´
Oktavin 1´
Plein jeu 4-5x 1 1/3´
Bassonhautbois 8´
Voix humaine 8´

WWW.PONCA-ORGANS.COM
+420 607 676 318
+420 606 200 718
vponca@seznam.cz
Robert Ponča VARHANY

STAVBA
REKONSTRUKCE
RESTAUROVÁNÍ
VARHAN

Robert Ponča
ul. Bruntálská 14
Krnov-Kostelec
794 01 CZ

Clairon en chamade 4´

Kornet composee

Pedál

Bourdonbass 32´

Principalbass 16´

Subbas 16´

Bourdon 16

Oktávbas 8´

Portunál 8´

Bourdonbass 8´

Schwiegel 4´

Pommer 4´

Mixtura 6x 2 2/3´

Bombarde 16´

Trompette 8´

Varhany mají tři manuály a pedál, čtyřicet devět rejstříků, dva hrací stoly - vestavěný mechanický a pojízdný elektrický. Rejstříková traktura čistě elektrická. Nad hracím stolem je umístěna vzdušnice druhého manuálu (positiv). Do prospektu jsou konduky vyvedeny registry Geigen regal 8´ (horizontální jazykový rejstřík) a Principal 4´. Nad druhým manuálem je umístěna vzdušnice prvního manuálu HW v prospektu je vyvedena horizontální Trompete en chamade 8´ a rejstřík Montre 8´ a Praestant 4´. Za vzdušnicí II. a I. manuálu je umístěna nad zemí pedálová vzdušnice. Třetí manuál SW je umístěn v žaluzii v levé části nástroje. Na levé stěně uvnitř žaluzie je umístěna část unitové vzdušnice, basová poloha je usazena za žaluziovou skříň těsně nad podlahou. Před žaluziovou skříň a v levé části skříně je prospektová vzdušnice pro Oktavbass 8´ a část registru Principalbass 16´. Vestavěný mechanický hrací stůl je vybaven rejstříkovými táhly s mechanickou indikací. Elektrický hrací stůl je vybaven sklopkami. Elektronické systémy el. spojky, unit. setzer jsou dodávkou firmy Peterson, ventilové a páčkové elektromagnety Rieger – Kloss Krnov a rejstříkové magnety Laukhuff nebo Heuss. Ovládání žaluziových křídel elektricky – Peterson. Labiální píšťaly, dřevěné i kovové jsou vyrobeny firmou Rieger-Kloss, jazykové registry jsou vyrobeny firmou Laukhuff podle zadání. Tlak vzduchu : I., II., II man. Tlak 65 mm/WS, Pedál 80 mm/WS, Unit 90 mm/WS, Principalbass 16´ 90 mm/WS, Oktavbass 8´ 90 mm/WS. Všechny jazykové rejstříky mají tepané jazyčky. Varhany naladěny na 443 Hz při 20C. Převážná část píšťal laděna na délku, 8´ a 16´ polohy mají ladící výřez. U labiálních píšťal je intonace provedena převážně bez vpichů, jazykové rejstříky byly intonovány firmou Laukhuff a po instalaci na místě ve varhanách se do intonace zasahovalo minimálně.